

OVER DE TOEKOMST VAN HET DAMSPEL

Koester de Krimp!

In het zeer rustiek gelegen 'ECR Groot Stokkert' in Wapenveld, in de uitlopers van de Veluwe, leek de serene rust enigszins te worden verstoord door een komen en gaan van damliefhebbers. Buiten verried een KNDB-vlag al dat iets bijzonders gaande was.

DAMMEN ALS LEVENSELIXER

Egbertje Leutscher uit Dalerveen krimpt. En wel in stijl, want op 22 oktober werd ze 109 en is ze bijna de oudste Nederlander. Dat vergt een actieve leefstijl. Stevige ochtendwandeling, wekelijks een haring met uitjes, breien, puzzelen, zingen, en regelmatig een partijtje dammen. „Mevrouw is zeer hardhorend en het damspel is voor haar kinderen een vorm van communiceren,” schrijft Martin Vlaanderen die haar namens de krant bezocht.

“.... Vooral als je haar vraagt voor een potje dammen, veert ze helemaal op. “Ja daar heb ik wel zin in, kom maar op!” Ze doet de laatste tijd niets liever, zegt zoon Geert (67). In de verslaggever ziet Egbertje een nieuwe tegenstander, een nieuwe kans om te winnen. ...Ze is compleet gefocust op het spel, de ene zet volgt snel op de andere. Enthousiasme heeft plaatsgemaakt voor grote concentratie en gretigheid om te slaan ... We stevenen af op een gelijkspel, maar op het eind laat ze toch wat steekjes vallen. “Volgend jaar als ik jarig ben, kom je dan weer? Dan spelen we nog een potje.”

Beste reclame voor de damsport, nietwaar? Daar weegt geen beleidsplan tegenop. Toch is mevrouw bij mijn weten geen lid van de damclub. Het laat meteen zien waarom krimp een relatief begrip is. Mijn doel met deze aflevering is dan ook geen sikkeneurig verhaal maar een opgewekte benadering van een onontkoombaar thema.

KRIMP ALS GEGEVEN

De bladspiegel van deze pagina past naadloos in de positieve uitstraling van Het Damspel. Wie door een willekeurig nummer bladert krijgt het beeld van een gezonde organisatie, die haar leden bedient met een keur aan achtergrondverhalen, spelfragmenten, analyses en beleidsvoornemens. Wie al wat langer meeloopt in de damwereld, weet echter ook wel dat de georganiseerde damsport er beroerd voorstaat. Is dat een drama? Nee mensen dat is geen drama maar een volstrekt natuurlijke ontwikkeling die al in de zeventiger jaren is ingezet en op treffende wijze wordt samengevat in de foto.

Ik zal u niet vermoeien met statistieken, maar wil u wel enkele betekenisvolle cijfers en trends meegeven. Ongeveer zolang als ik actief dam en dat is vanaf begin jaren '70, zingt het magische aantal van 10.000 leden als te realiseren doelstelling door beleidstukken en projecten van de KNDB. Velen van u stonden en staan met de poten in de modder van schooltoernooien, jeugdclubs, onderlinge competitie en toernooien. Ook ik heb er ijverig aan meegedaan en koester net als u de succesjes. Het schooltoernooi, het ontdekte talent, de hoogtijdagen van de jeugdclub, de eerste zet van de prins, het item in het journaal. Maar de enige constante is onze overschatting van het effect en de gestaag dalende ledencurve.

Als we dubbel, driedubbel en papieren leden even niet meerekenen is de bond de afgelopen 30 jaar met een keurige regelmaat gehalveerd van ruim 9.000 tot zo'n 4.500 georganiseerde dammers op dit eigenste moment (bron: de verzendlijst van Het Damspel). Ondertussen is het aantal clubs met zo'n 80 afgenomen tot 230 verenigingen. De opbouw qua leeftijd is niet erg gezond met

een piek bij de ouderen, diverse clubs zitten op een kritische grens en worden overeind gehouden door de drijvende kracht die u ook kent en misschien zelf bent.

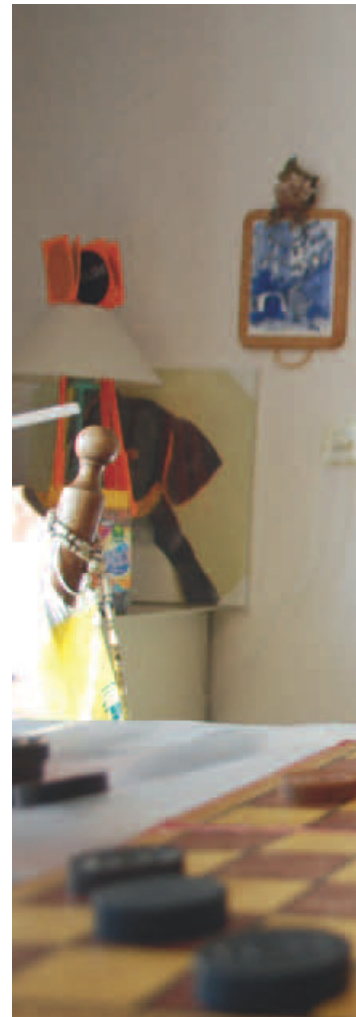
De krimp is derhalve allang geen trend meer maar een gegeven. Internationaal bezien zijn er zo'n zestig damlandjes met enkele tientallen leden. Rusland, Afrika en vooral China hebben wel enig volume en potentie. Maar hun voornaamste adviseurs komen uit damwalhalla Nederland. Veelal dezelfde die hier proberen het tij te keren.

NOG WAT TEKENEN VAN KRIMP

Laatst mocht ik bij verzamelaar Hans van der Nap bladeren in zo'n prachtig handgeschreven notulenboek. Begin jaren '60 speelden Damclub Groningen en Damgenootschap Het Noorden hun jaarlijkse massakamp aan veertig borden! Dat kon gemakkelijk want beide clubs hadden in die tijd rond de tachtig leden. Een halve eeuw later is de Damclub Groningen, in 1976 als Roxy Dual nog trots landskampioen, geruisloos samengesmolten met Het Noorden, dat nog zo'n dertig leden heeft. Waarvan er naar schatting de helft regelmatig de clubavond bezoekt. En dan hebben we het over een club met enkele actieve trekkers, die niettemin op een bestaansminimum opereert.

Achter de fraaie bladspiegel en inhoud van het september nummer van ons bondsblad schuilt zoals gezegd een andere werkelijkheid:

- Prachtige foto van onze topjeugd onder de titel *Oranje Boven*. Maar waar is de bloeiende breedte die zij vertegenwoordigen. Achter de bosjes?
- Sportcluster Veenendaal heft het glas. Samenwerking! Helaas genoodzaakt vanwege de krimp. En de synergie van dammen met bowling, toerfietsen en onderwatersport ontgaat ons nog even.
- Jubileum Rooise Dam- en Schaakvereniging. Prachtig! Realiteit is echter dat het aantal gecombineerde dam- en schaakverenigingen op de vingers van een hand te tellen is.
- De eerste Thaise dammer. Groei! Mooi sfeerbeeld van globetrotter Eric van Dusseldorp. Met man en macht proberen we de mondiale teller van aangesloten landen op te krikken. Voordat de subsidiekraan van NOC*NSF helemaal dichtgaat en ook grootmeesters en topsportkader de klos zijn.
- En ten slotte de mooie rubriek Nieuwe leden en Overleden. Ik weet niet hoe het u vergaat maar zeker een kwart van de aanwas ken ik persoonlijk: die zijn toch al lid?

Dochter Mina moedigt haar dammende moeder Egbertje Leutscher (109) aan.

KRIMP IS FUNCTIONEEL

Er zou al een wereld gewonnen zijn als we de krimp onder ogen zien en positief hanteren.

- Laten beleidsmakers (bestuur, bondsraad etc.) in een volgend meerjarenplan eens uitgaan van een realistische krimp naar bijvoorbeeld 3.500 leden in 2015.
- Wel zeker is dat van de 230 nog bestaande clubs er minstens vijftig binnen tien jaar 'over de kop gaan'. Eigenlijk jammer dat dit vrijwel altijd geruisloos gebeurt. Hoe het misschien ook kan toonde de damclub Harkstede in 2005, door met opgeheven hoofd een wijs besluit te nemen (zie kader).
- Wij hebben de laatste dertig jaar aangetoond niet in staat te zijn leden structureel te behouden. Wie de jeugd wil motiveren kan ze maar beter niet als lid van de damclub inlijven. Voornamelijk oude mannen, nauwelijks kader, geen teamcompetitie, vaak dezelfde tegenstanders ... geen wonder dat de meesten afhaken.
- Je kunt het ook omdraaien. Probeer leden niet met alle macht te behouden maar koester en organiseer de doorstroom. Nooit zie ik als resultaat van beleid cijfers gepresenteerd van het aantal mensen dat ooit lid was van de damclub (100.000?). Huizum speler Jacob de Vries vertelde me onlangs dat hij zo'n tien jaar dammer af is geweest, weer zin kreeg en inmiddels weer een tijdje speelt. Nu het beleid nog dat dit structureel uitlokt.
- Een vrouwelijke collega vertelde dat ze in haar jeugd fanatiek schaakte, maar is gestopt omdat ze om mee te komen openingen uit haar hoofd moest leren. Dat kostte haar teveel tijd en dus hing ze het schaakbord aan de wilgen. Maar van de geleerde routine van wikken, wegen en beslissen heeft ze nog veel plezier. Functionele krimp!

VERMIJD KRIMPBEVORDERENDE MAATREGELEN

Hoewel de dalende curve een gegeven is, zal het niet de bedoeling zijn om dit proces door krimpbevorderende maatregelen te versnellen. Zo heb ik persoonlijk grote twijfels bij het effect van de beoogde aanpassing (verhoging) van het speltempo in de clubcompetitie. Meer nog dan dat vrees ik de bijwerkingen van de halve finales nieuwe stijl. De vrije inschrijving met grote toevalsmarge demotiveert de grootmeesterlijke rolmodellen, die elke sport zo hard nodig heeft. Maar ook de modale dammers worden op de verkeerde manier geprikkeld. Het NK perspectief lokt ze weg uit de provinciale finales, die voor velen als alternatief dienden voor wegwijnende clubavonden. Zo koersen we versneld naar het laatste stadium van de krimp over pak hem beet tien jaar, als we ook de halve finale schrappen en jaarlijks een van de zomertoernooien tot NK bombarderen. Kunnen de overblijvers allemaal een gokje wagen.

ANDERE MUZIEK

U kent vast het verhaal van de Titanic, het passagierschip dat honderd jaar geleden zonk terwijl het orkest onverstoort door speelde. Dat schip had 2.227 opvarenden. Wat dat betreft is het voor de damsport in Nederland met 4.500 opvarenden heus nog niet te laat. Het wordt echter wel tijd de muziek aan te passen. Geen treurmars of futuristisch stuk, maar een herkenbare meezinger wat mij betreft.

Foto en fragment: Martin Vlaanderen / Dagblad van het Noorden 22-10-2011

Damclub Harkstede sluit af met fraai eindspel

Harkstede – Na ruim 70 jaar besloot de damclub Door Inspanning Ontspanning uit Harkstede vorige week dat het welletjes was geweest. Op een bijzondere ledenvergadering werd de vereniging wegens een chronisch tekort aan leden opgeheven. Afgelopen seizoen kwam de toch al sterk vergrijzende vereniging in zwaar weer terecht. Door ziekte en verhuizing van enkele prominente leden kon DIO nauwelijks meer een team voor de provinciale competitie op de been brengen. Toen tot overmaat van ramp de grote animator en supporter van de club Henk Ridderbos door een slopende ziekte geveld werd, was duidelijk dat het tij niet meer te keren was.

En zo kwamen de resterende negen leden op maandag 14 november ten huize van secretaris Atze Zuur voor de laatste maal bijeen. Om nog 'eem te proaten' zoals het fenomeen ledenvergadering door voorzitter Harke Zuur in al die jaren steevast betiteld was. Een agenda had het gemoedelijke DIO nimmer nodig, de dammers kwamen er met gezond verstand en een kwinkslag altijd wel uit. Wie een voorstel had gebracht dat in, een stemming was zelden nodig. Het laatste besluit zal ook Harke Zuur verrast hebben. De voorzitter werd samen met Albert Ploeger en Jan Zuur door de vergadering unaniem tot erelid benoemd. De drie veteranen waren alle ruim vijftig jaar lid geweest en hadden hun sporen voor de club ruimschoots verdiend. En zo besloot de in 1935 opgerichte damclub haar veelbewogen partij, waarin men in het middenspel zeker vijftien maal kampioen was van de Noorder Dambond, na 70 zetten met een prachtig eindspel. Het was waarachtig mooi geweest.

Bron: Het Bokkeblad – huis aan huis blad gemeente Slochteren – november 2005